

SANDARA

THE LEAGUE

NEWSPAPER

LITHUANIAN

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

AUGUST 22 - 1983

AUŠROS METAI

NR. 15.

Prezidento Reagano pareiškimas, įteiktas Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui

JAV-bės PAKARTOTINAI PATVIRTINA ESTIJOS, LATVIJOS IR LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PRIPAŽINIMĄ

Š. m. rugpjūčio 4 d. gautas iš JAV atstovės Jungtiniams Tautoms, ambasadorės JEANE J. KIRKPATRICK sekančias pareiškimas:

Jungtinių Amerikos Valstybių nuolatinė atstovė Jungtiniams Tautoms, Jeanė J. Kirkpatrick liepos 29 d. įteikė Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Javier Perez de Cuellar prezidento Reagano pareiškimą, padarytą trijų Pabaltijo valstybių - Estijos, Latvijos ir Lietuvos - nepriklausomybės pripažinimo sukaktuvių proga. Ji paprašė, kad šis pareiškimas būtų laikomas oficialiu dokumentu Jungtinių Tautų Visuotinio Susirinkimo, ir būtų paskleistas. 38-asis Visuotinis Susirinkimas svarstys tautų apsisprendimo svarbą ir skubų nepriklausomybės suteikimą. Seka prezidento Reagano pareiškimas:

1983 m. liepos 26-tą mes atžymiame Jungtinių Amerikos Valstybių suteikto trijų Pabaltijo respublikų - Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės DE JURE pripažinimo 61-ias metines. Kiekviena iš tų valstybių buvo pilnateisė Tautų Sąjungos narė ir jos buvo pasirašiusios nepulimo sutartis su Sovietų Sąjunga. Tačiau daugiau kaip prieš keturiasdešimt metų visos trys šalys buvo smurto įjungtos į Sovietų Sąjungą. Tai įvyko gėdingo Molotovo-Ribbentropo Pakto, kuris padalino Rytinę Europą į Nacių ir Sovietų įtakos sferas, pasėkoje.

Tęsdama neteisėtą Pabaltijo valstybių okupaciją pagal Molotovo-Ribbentropo Pakto nuostatus, Sovietų Sąjunga pažeidžia tarptautinę teisę, ypač teisę apsispręsti, kaip nustatyta Jungtinių Tautų Chartoje ir vėlesniuose Visuotinių Susirinkimų nutarimuose. Visuotinio Susirinkimo rezoliucija 1541 apsisprendimo klausimu nustato, kad nuosprendis įjungti į kitą valstybę "turėtų įvykti tik tų teritorijų gyventojams laisvai išreiškus savo pageidavimus, ir pilnai įsisauginus, ką reikiama statuso pakeikimas; o jų pageidavimai turėtų būti išreikšti jiems būnant pilnai informuotiems, bešališkai pravestą demokratinio proceso būdu, kuris remiasi visuotiniu pilnamečių balsavimu". Užtuot respektavusi tokį demokratinį procesą, Sovietų Sąjunga brutalia jėga įjungė tris Pabaltijo valstybes į savo imperiją.

1940 metais Sovietų Sąjunga įsiveržė, okupavo ir aneksavo Pabaltijo valstybes, ir ėmėsi žiaurios sovietizacijos politikos. Po to, per vieną teroro naktį 1941 metų birželio mėnesio 14-tą dieną Sovietai ištrėmė labai daug pabaltiečių į Gulago lagerius, kur daugelis žuvo.

Nacių okupacijai Pabaltijo valstybėse pasibaigus, Sovietai vėl įsiveržė į Pabaltijo valstybes ir vėl įsitvirtino žudynėmis, priespauda ir naujais masiniais trėmimais. Tarp 1944 ir 1949 metų, apie 600,000 pabaltiečių - iš bendro keturių milijonų su viršum gyventojų skaičiaus - buvo ištrėmti į Sibirą. Pasipriešinimas sovietinei okupacijai užtruko iki 1952 metų - aštuonerius metus po raudonosios armijos įžengimo.

Nuo to laiko Sovietai sąmoningai vykdė prievartinio rusinimo politiką, siekdami nutautinti Pabaltijo valstybes. Pabaltijo tautų religinis, kultūrinis ir istorinis paveldėjimas buvo niekinamas ir slopinamas. Nepaisant to, Sovietų Sąjungai nepavyko smurtu priversti pabaltiečių priimti jiems svetimą gyvenimą pagrįstą totalitariniu dominavimu.

Šiandien Pabaltijo tautos ir toliau tęsia kovą dėl laisvės ir teisės apsispręsti. Plačiai išsilo disidentiniai sąjūdžiai reikalaujantys tautinių, politinių, ir religinių teisių. Lietuvoje, pavyzdžiui, kur nuolat platinami penkiolika pogrindžio leidinių, neseniai 148,000 gyventojų pasiuntė protesto peticiją Maskvai - tai negirdėtas skaičius bet kurioje kitoje Sovietų kontroliuojamoje srityje. Yra būdinga, kad į šias pastangas atgauti Pabaltijo laisvę, Sovietai atsako pabaltiečių tautinių teisių paėmimu bei šių narsių lietuvių, latvių ir estų įkalinimu, ištrėmimu ar uždarymu į psichiatrines ligonines.

Amerikiečiai pritaria teisingiems Pabaltijo tautų valstybinės nepriklausomybės siekiams. Mes negalim likti nebyliais, kai Sovietų Sąjungos vyriausybė pakartotinai atsisako leisti šioms tautoms būti laisvomis. Mes remiame jų teisę apspręsti savo pačių valstybinę likimą, teisę įrašyti Helsinkio Deklaracijoje, kuri teigia, kad "visos tautos visuomet turi teisę, visiškai laisvai, kada ir kaip jos pačios nori, be išorinio kišimosi, apspręsti savo vidinę ir išorinę padėtį ir siekti tokios politinės, ūkinės, visuomeninės ir kultūrinės raidos, kokios jos pačios pageidauja".

Dėl šios priežasties Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė niekad nepripažino Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, ir to nedarys ateityje.

Šia proga mes norime patvirtinti šią mūsų politiką paminėdami 1922-ais metais paskelbto trijų Pabaltijo respublikų pripažinimą. Tai darydami mes pabrėžiame savo besitęsiantį įsipareigojimą Jungtinių Tautų Chartos principams ir tikslams, ir taikai bei laisvei pasaulyje. (ELTA)

Valdas Adamkus "Wallstreet Journal" skiltyse

SPAUDA APIE VALDĄ ADAMKŲ

Gamtos apsaugos žinybos Didžiųjų ežerų regiono administratorius inž. Valdas Adamkus, plačiai matytas televizijos programose ryšium su kilusiu triukšmu dėl žinybos tvarkymo Washingtono centre, Michigano ežero federacijos buvo specialiai atžymėtas Rachel Carso Award (žymeniu) už drąsų pasipriešinimą dabartinės administracijos bandymui mažiau rūpintis gamtos apsaugos reikalais.

The Wall Street Journal 1983 metų liepos 28 d. įsidėjo apie Valdą Adamkų ilgesnį aprašymą ir gamtos apsaugos reikalus. V. Adamkus administruojamas rajonas apima 6 valstybes. Dėl taupumo, tarnautojų skaičius sumažintas iš 1,100 iki 660. Laikraštis paminė, kad jis yra lietuvis, o dėl tarnybos paster-

bima, kad jis esąs negeresnis už kitus, bet gal būt gudresnis. Politinę karjerą, kuri ilgainiui išsivystė į profesinę, inž. Valdas Adamkus pradėjęs suorganizuodamas lietuvių sąjūdį Nixonui paremti.

OKUP. LIETUVOJE TRŪKSTA MAISTO

Leidžiamo Vak. Vokietijoje rusų kalba žurnalo "Posev" pranešimu, okup. Lietuvoje vis trūksta maisto, nors Lietuvoje pagaminama daugiau mėsos ir pieno pagal gyventojų skaičių, negu bet kurioje kitoje vadinamoje sovietinėje respublikoje. Gyventojų aprūpinimas maistu žymiai pablogėjo. Vilniaus maisto parduotuvėse vienam asmeniui parduodama ne daugiau 200 gramų sviesto, o mėsa virtusi "deficitine preke". Maisto trūkumas svarbiausia jaučiamas todėl, kad Lietuva didelius produktų kiekius turi pristatyti Maskvai.

MASKVOS RŪPESTIS DĖL SUOMIJOS KOMUNISTŲ PARTIJOS

Suomijos komunistų partija nerodo gyvumo. Per paskutinius 12 mėnesių partijoj iš 48,000 narių liko tik 33,000 ir iš jų tik 25,000 sumokėjo nario mokesčių. Parlamente iš 200 atstovų komunistų yra tik 27.

SPYGLIUOTA TVORA PABĖGĖLIAMS SULAIKYTI

Indija netrukus stas spygliuotų vielų tvorą pasieny su Bengalija, norint sulaukyti nelegalią imigraciją. Bet ar tas padės? Tvorą kainuos 450 milijonų dolerių.

POPIEŽIAUS IŠRINKIMAS PRIKLAUSĖ IR NUO ŠOFERIO

Spaudos pranešimu, Popiežius Jonas Paulius II, laimėjo išrinkimą popiežium didele dalimi dėl italo šoferio Nardi, kuris laiku jį atvežė į konklavą. Kardinolas Wojtyla buvo nuvykęs į Palestinos miestą pasimelsti. Kai reikėjo grįžti, jo automobilis sugedo. Tada jis pasigavo tuščią autobusą, pasakė šoferiui, kad jau vėluoja ir prašė paskubėti į Romą. Kardi lėkė kiek galėdamas, ir Wojtyla į konklavą pradėję 1978 m. spalio 14 d., 4,30 p.p. vos suspėjo, o po dviejų dienų jį išrinko popiežium.

A PSIGYNIMO TIKSLAIS BRANDUOLINIS GINKLAS YRA PRIIMTINAS

Airijos vyskupas paskelbė bendrą pareiškimą taikos ir ginklavimosi klausimais. Airijos vyskupas pažymi, kad moraliniu atžvilgiu tam tikromis aplinkybėmis branduolinio ginklo turėjimas apsigynimo tikslais yra priimtinas. Tačiau, pastebi, kad dabartiniu metu branduolinio ginklo arsenalai pasaulyje yra žymiai didesni negu reikia apsigynimui. Kiekvienas kraštas turi moralinę pareigą griežtai apsiriboti apsigynimo tikslais reikalingu branduoliniu ginklų kiekiu.

Be to, ginklo turėjimas toleruojamas, kai jis nepanaudojamas prieš miestus ir kitas civilines vietas, kai nesiekama pranašumo apsiginklavimo srityje ir kai visi kraštai nesiliaus rūpintis visuotiniu nusiginklavimu.

PRAĖJO BAISUS URAGANAS

Uraganas Alicia padarė bilijoną dolerių nuostolių. Daugiausia nukentėjo Galveston ir Houston. Daug kas buvo įspėtas saugotis, tačiau nuo žmonių žuvimo neišsisaugota. Vėjo stiprumas buvo matuojamas iki 115 mylių, lietaus iškrito vietomis iki 15 inčių, trys ketvirčiai Houstono liko be elektros, ke-

liai užversti medžiais ir elektros stulpais.

Turistinis miestas Galveston buvo atskirtas nuo pasaulio. Jūros bangos kilo iki 12 pėdų. Tokio stiprumo uraganas yra perėjęs tik 1900 metais.

Dėl plėšikavimo buvo įvestas draudimas išeiti į gatvę sutemus. Streikaujantieji telefono darbininkai užmiršo streiką ir pasisiūlė greičiau atstatyti laidus.

Uraganui praėjus, jo likučiai švelniau palietė ir kitas vietas ir atvėsino jau įkyrėjusį karštą orą.

ŠVEICARIJA IR JUNGTINĖS TAUTOS

Šveicarai tebesvarsto, ar jiems verta įstoti į Jungtines tautas. Šis klausimas yra gyvas jau bent porą metų. Tačiau, ir dabar apie 55 nušimčiai balsavimo teisę turinčių šveicarų nepritaria Šveicarijos įstojimui į Jungtines Tautas. Visuotinis balsuotojų atsiklausimas (referendumas) turi būti įvykdytas 1985 metais. Vyriausybė nori gauti garantijas, kad Šveicarijai bus garantuota visiškai nepriklausomybė ir teisė būti neutraliai visų konfliktų atveju.

Šiuo metu Šveicarijos parlamento komisija pasisakė už pasirošimus įstojimui į Jungtines Tautas. - L.

JAV KONGRESO IŠLAIDOS

Per aštuonis metus JAV Kongreso išlaidos daugiau, nei padvigubėjo, ir dabar viršija 1.5 bilijoną dolerių! Atstovų rūmų ir Senato išlaidos siekia 734 milijonus, arba po 2.5 milijono vienam senatoriui ir po 913 tūkstančių dolerių kiekvienam atstovui.

90 milijonų iš šios bendros sumos yra skiriama bendroms Senato ir Atstovų rūmų išlaidoms. Kongrese dirba tarp 38 ir 39 tūkstančių žmonių, tai yra, apie 25% daugiau, nei buvo 1970 metais.

Kongreso bibliotekose Kontrolės komisijos (General Accounting Office), Valdžios spaustuvės ir Kongreso architekto įstaigos kainuoja arti 800 milijonus. Šiose įstaigose dirba arti 20 tūkstančių žmonių. - L.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Lietuvos Vyčių 70-tas seimas įvyko rugpjūčio 18-21 dienomis istorinio Philadelphia miesto rajono centre. Šeiminkai buvo 3-čios Lietuvos Vyčių kuopos nariai. Seimas prasidėjo rugp. 18 d. ryte Šv. Mišiomis, Old St. Josephs bažnyčioje.

Seimas buvo labai sėkmingas.

AKCIJA PRIEŠ SOVIETŲ PAŠTO SKRIAUDAS

Kongresmenas Benjamin Gilman imasi akcijos prieš Sovietų Sąjungos daromas kliūtis įteikti laiškus asmenims, esantiems už geležinės uždangos. Jam labai svarbu surinkti kuo daugiau faktų, dokumentų. Visi, kurių registruoti ar kitokie laišškai, siuntiniai nebuvo įteikti Sovietų kontrolėje gyvenantiems asmenims, prašomi skubiai pranešti tam kongresmanui adresu: The Honorable Benjamin A. Gilman, House of Representatives, Washington, DC 20515.

KIEK LIETUVIŲ JAV-SE ?

Paskelbti JAV gyventojų surašymo, įvykusio 1980 m., duomenys. Pagal juos JAV-se gyvena 742,776 asmenys, kurie pasisakė, kad bent vienas jų tėvų ar protėvių buvo lietuvis. Tokių JAV gyventojų, kurių abudu tėvai lietuviai, gyventojų surašinėje rasta 339,438.

SANDARA

LITHUANIAN **THE LEAGUE** NEWS PAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 -8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybėse metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams..... \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirminis vicepirm. - Aleksandras J. Čaplėkas,
antrasis vicepirm. - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznys.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Yankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruokis (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr. Kazys Sidlauskas
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL. 60608.

delį pavojų, iš Klaipėdos žvejybos laivų pabėgę į Švediją. ALT rūpinosi, kad švedai jų negražintų atgal į okup. Lietuvą ir padėjo jiems atvykti į Ameriką. Juozas Grišmanauskas buvo Sandaros skaitytojas ir rėmėjas, 1958 - 1962 m. jis atstovavo Sandarai Chicagos Lietuvių Taryboje.

Visuomenės atsiveikinimas su velioniu buvo liepos 18 d. Pravedė Cicero ALT sk. pirm. dr. B. Motušienė. Atsiveikinimo žodį tarė ALT sk. vardu dr. B. Motušienė, ALT ir Sandaros vardu G. J. Lazauskas ir Jūrų šalių "Klaipėda" vardu J. Mikulis. Iš Šv. Antano liet. parap. bažnyčios liepos 19 d. palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Nesant giminių, laidotuvėmis rūpinosi kap. Lioginas Kublickas. Laidotuvėse dalyvavo gausus būrys draugų.

A. A. JUOZO GRIŠMANAUSKO NUEITAS GYVENIMO KELIAS

Gimė 1927 m. spalio 6 d. Medvėdžių km., Platelių vls., Kretingos aps. 1948 m. baigė Žemės ūkio mokyklą Kretingoje. 1944-51 dalyvavo antibolševikinėje rezistencijoje Lietuvoje. Dirbo Klaipėdos žvejybos laivynė ir gavo bocmano laipsnį. 1951 m. liepos 17 d. kartu su kap. Lioginu Kublicku ir Edmundo

du Paulausku iš Klaipėdos žvejybos laivų pabėgę į Švediją, statydami į didelį pavojų savo gyvybę.

ALT rūpinosi, kad Švedijos valdžia negražintų jų atgal į okupuotą Lietuvą ir padėjo jiems atvykti į Ameriką.

Čia Amerikoje, ALT atstovai su jais nuvyko į Kongreso rūmus juos pristatyti kai kuriems senatoriams ir Atstovų rūmų nariams, Baltuosiuose rūmuose prez. Trumanui, spaudos konferencijai ir kt. Apie tai Amerikos spauda plačiai paminėjo.

ALT valdybos globojami ir a. a. Juozo Skorubsko lydimi, jie aplankė apie 50 lietuvių kolonijų su pranešimais ne tik apie savo pabėgimą iš rusų pavergtos Lietuvos, bet ir apie to meto padėtį krašte.

Apie jų žygių ir laisvę buvo išleista anglų ir ispanų kalbomis iliustruotos brošiūros "Keliomis į laisvę" Juozas Grišmanauskas parašė atsiminimų knygą - "Tolimieji kvadratai".

1958 - 1962 m. J. Grišmanauskas Chicagos Lietuvių Taryboje buvo SANDAROS organizacijos atstovu.

Taigi a. a. Juozo Grišmanausko ir kitų pabėgėlių žvejų buvo didelis indėlis, kad Lietuvos išlaisvinimo byla būtų gyva. Tik gaila, kad lietuvių visuomenė po kiek laiko jų pasišventimą ir taip didelį žygių pamiršo. Juozo Grišmanausko mirtis, bei jo netekimas, tegul mus sustiprina ir suvienija taip svarbiai kovai už Lietuvos išlaisvinimą!

Reiškiame gilią užuojautą Jo giminiams ir artimiesiems.

(ALT sekr. G. J. Lazausko atsiveikinimo žodis ALTO ir Sandaros vardu, 1983 m. liepos 18 d.)

Lietuvių Skautų S-gos Jubiliejinė Stovykla "Aušra" Lietuviškos skautijos 65 metų proga, su 25 vadovybės parašais, atsiuntė Sandaros redaktoriui ir Sandarai sveikinimą, linkint garbingų metų kurti savo ir mūsų Tautos laimingą ateitį. Už sveikinimus širdingai dėkojame!

CHICAGOJE *****

ALT informacijos direktorius ir Sandaros bendradarbis kun. dr. Juozas Prunskis turėjo atsigulti ligoninėje tyrimams ir ilgesniam gydymui.

SLA SPECIALUS VAJUS PRATESIAMAS

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pratėsia dabartinį Specialų vaju naujiems nariams įrašyti. Vajus tebevykdomas ne tikta verbuoti naujus narius, bet ir sudaryti progą esamiems nariams iki 70 metų amžiaus savo apdraudas padidinti. Šio vajaus metu išrašantieji į reguliarias apdraudas (V-1, V-2, V-3 ir V-X) gauna net 50% moलाईą nuo pirmų metų metinių mokesčių. Šio vajaus metu nariai ir nauji aplikantai gali Susivienijime apsidrausti iki \$5,000 netikrinę sveikatos.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas Kuopų finansų sekretorių arba į SLA Centrą šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street
New York, N. Y. 10001
Telefonas (212) 563-2210

BŪKIME VIENINGI!

PASIKALBĖJIMAS SU POVILU P. DARGIU,
SANDAROS C.V. PIRMININKU

Peraitame Sandaros numerį buvo ALT informacijos direktoriaus kun. dr. Juozo Prunskio pasikalbėjimas su Povilu Dargiu, kaip su Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) prezidentu.

Dabar spausdinama to pasikalbėjimo antroji dalis, kalbantis su Povilu Dargiu, kaip su Sandaros centro valdybos pirmininku ir Tėvynės Mylėtojų Dr. vicepirmininku.

Povilas Dargis yra pareiškęs, jog svarbu, kad į ALTO skyrius išjungtų visos patriotinės lietuvių organizacijos, klubai ir kiti vienetai.

"Lipdami į aukštą, labai uolėtą kalną, kur žiba laisvės žiburys, skelbkime visiems, kad būtume vieningi, kad vieni kitiems padėtume, kad vienas kito puolimą nusikratytume".

JŪS ESATE SANDAROS ORGANIZACIJOS ILGAMETIS PIRMININKAS IR TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS - VICEPIRMININKAS, KOKIE TŪ ORGANIZACIJŲ TIKSLAI? AR JOS GIMININGOS?

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organizacijos tikslas yra išlaikyti Amerikos lietuvių kultūros, meno ir tautines savybes. Suburti lietuvių kilmės amerikiečius siekiant švietimo, labdarybės, tarpusavio draugiškumo. Teikti pagalbą lietuvių tautai, išlaikyti laisvę ir nepriklausomybę. Saugoti demokratinę sistemą ir JAV konstituciją. Ugdyti lietuvių. Ši organizacija yra gimininga Tėvynės Mylėtojų Draugijai, kurios tikslas buvo platinti švietimą ir lietuvišką literatūrą, stiprinti tėvynės meilę. Pirmasis prezidentas Astrauskas pasiūlė aukoti ir siųsti knygas į Lietuvą, kur buvo uždrausta spauda. Nariai turėjo aukoti po 5 dol. į mėnesį. Už tuos pinigus buvo leidžiamos knygos ir daug jų buvo išsiųsta į Lietuvą. Juk niekas kitas, o Tėvynės Mylėtojų Draugija išleido Dr. Vinco Kudirkos raštus keliuose tomuose ir daug, daug kitų raštų.

JŪSŲ VEDAMA PITTSBURGHE RADIO PROGRAMA MINI 50 METŲ SUKAKTĖ. TURĖDAMAS TIEK DAUG ATSAKOMINGŲ PAREIGŲ, KAIP JUMS UŽ TENKA LAIKO. BE TO, BENDRAUJATE SPAUDOJE?

Taupau laiką. Meilė tėvynei ir sesėms bei broliams lietuviams suteikia daug jėgų. Tarnauju visiems be jokio ideologinio skirtumo, nes visus lygiai vertinu ir myliu.

J. Pr.

MIRĖ JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

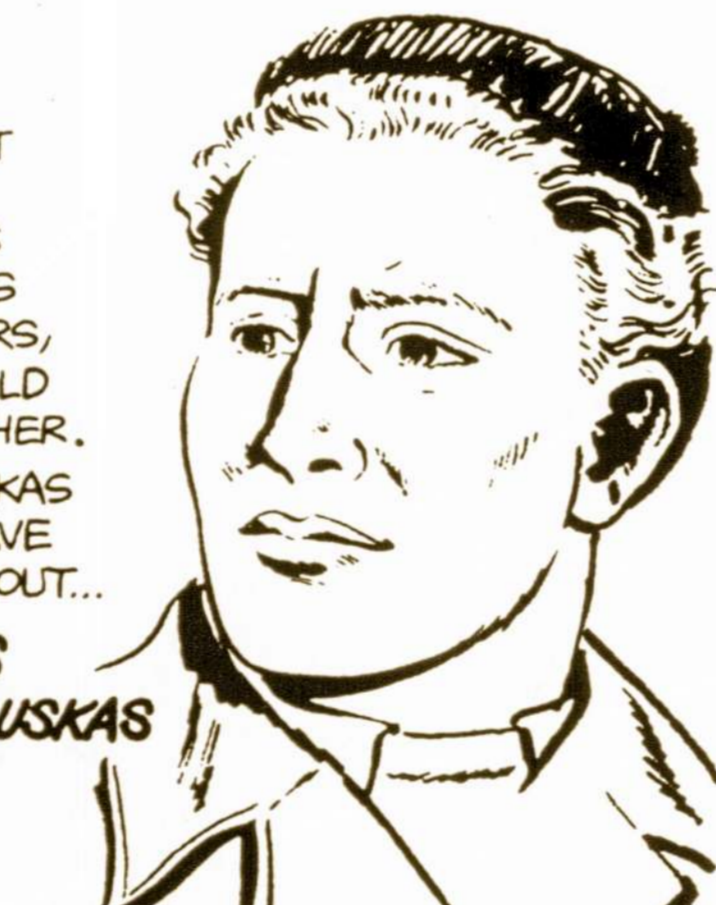
Cicero, IL. 1983 m. liepos 16 dieną mirė Juozas Grišmanauskas, vienas iš trijų politinių pabėgėlių per Baltijos jūrą žvejų prieš 32 metus. Velionis, kartu su kap. Lioginu Kublicku ir Edmundo

EARLY IN MATE KUBLICKAS' DAYS AT SEA, A SLIGHTLY OLDER LITHUANIAN JOINED THE CREW...
I'M HAPPY, SIR, TO BE SERVING UNDER A FELLOW COUNTRYMAN
GOOD... BUT BE CAREFUL HOW YOU SPEAK!

UNDER THAT REGIME OF INFORMERS AND AGENTS PROVOCATEURS, NO MAN COULD TRUST ANOTHER.
BUT KUBLICKAS NEEDN'T HAVE WORRIED ABOUT...

JUOZAS GRISMANAUSKAS

THE SOVIET SEIZURE OF LITHUANIA FOUND GRISMANAUSKAS A BOY OF 13 ON HIS FATHER'S HUMBLE FARM NEAR KRETINGA.

IN 1946, WHEN GRISMANAUSKAS WAS 19...

BUT WHAT DOES SOVIET ACCESSION MEAN, FATHER?

SO I AM TO GO TO AGRICULTURAL SCHOOL! WHAT LUCK!

I AM NOT SURE. SOME PEOPLE THINK IT WILL MEAN BETTER TIMES

YES, THIS REGIME IS NOT SO BAD IN SOME WAYS

AFTER TWO YEARS AT THE AGRICULTURAL SCHOOL AT KRETINGA, HE BECAME AN ASSISTANT SUPERVISOR OF COLLECTIVE FARMING.

HIS JOB INVOLVED HIM IN THE MASS DISPERSAL OF ALL PEASANTS OWNING MORE THAN 25 HECTARES.

THEY WILL BE SENT TO SIBERIA, OF COURSE, TO WORK IN THE MINES

BUT WHAT IS GOING TO HAPPEN TO ALL THESE PEOPLE?

SKAITYTOJŲ BALSAI

IŠ BALOS Į ŽYGIUS!

(Rašyta 1935 m., gali tikti ir šiandien)

ARĖJAS VITKAUSKAS

Vienas iš mūsų tautos būdo pirmųjų bruožų yra asmeniškumas. Tai yra, jeigu „jis“ ne mano giminė, ne teta ir ne dėdė, tai jis man net nepastebimas. . . Jo man nėra. . . Kitas dalykas, jeigu mano vaikas ar giminė garsiai nusičiudėjo — tada visas pasaulis turi žinoti, kad kitų tokių kaip mūsų nėra! . . .

Tai nėra išlauža iš pirmo, bet, štai, neseniai Lietuvos kultūros gyvenimo žurnalas „Naujoji Romuva“ paskelbė anketą tuo klausimu ir tas pasirodė. . . Žymiausi Lietuvos protai, (Vydūnas, prof. Šalkauskas ir t.t. ir t.t.) pirmiausia rado, kad mūsų tautos būde yra asmeniškumas. . . Bet juk tai tragedija! Lietuvoje, spaudžiant iš visų pusių visai jau nebe „giminėms“ nori nenori, daugelyje dalykų, tenka pastumti į šalį mieliausius savo giminės ir daugiau dėmesio kreipti į bendrus tautos reikalus. Taigi, vargas mokina. Ir tik pametus savo menką klampojimą po balą, o išėjus į plačią visuomenišką aikštę tauta gali daryti žygius.

Pas mus, kur niekas neaprašina rytojui, esame Dėdės Samo užnugarėje, asmeniškumo bala išsikeriojus plačiausiai! Pasauliui norima įtikinti, kad mano sūnus, mano duktė, mano brolis, yra tokie, be kurių argu rytojaus visi besulaukume. Visoki asmeniškų puotų puotelių aprašymai aptvindo laikraščius. Vedimas ar išteikėjimas, už pinigų, iškeliamas kuone planetarinio pobūdžio vertybėmis ir laimėjimais; atrodo, kad nieko kito nebedarome, tik geriamė ir valgome ir vienas kitą giriame. . . Šalia tos kompanijos gali mums kas ir oro traukinį į Marsą padaryti, mums tas nesvarbu, jeigu jis nėra pernai buvęs mūsų gimimo dienos sugužėjime, jeigu neatsiuntė dovanos ar gėlių, kai mes pagiriom iš ryto ne ant tos kojos apavėm červerykus, taigi labai atrodėme ligoti. . . Konkretūs pavyzdžiai tam yra mums po akių. Štai energiška šeima, mūsų tautiečio sumanymu ir išpildymu, praplaukė Ramųjį Vandenyną nuo Havajų savo dirbtu laivu, o mums atrodo daug svarbesnės buvusios kažkieno vestuvės, kuriose buvo daug svečių, daug valgyta ir gerta (ir korespondentai turėjo atsilyginti už vaišes ir iškelė į padanges nepasižymėjusius. . .)

Laikraščiai nėra mazgotėlė kieno nors „sotų“ veidelį patvarkyti, laikraščiu užduočių yra tiek, kad jie permaži ir perreti, kad viską atliktu, kas vertinai reikalinga visiems, visuomenei, tautai. Jokie pinigų ir nepinginių, bet puotingų ir gėringų mūsų žmonių tušti asmeniškai aprašymai neturi į laikraštį patekti neapmokėjus, ir tai būtinai turi būti pažymėta, kad tai skelbiam! Dabar, kitur gyvenančiam susidarę įspūdis, kad žymiausi Amerikos lietuvių žmonės yra tie, kurių kiekvieną pasijudinimą

KALBĖKIME ATVIRAI

K. RADVILA

Praeities patirtis liudija, kad tos pačios tautos žmonės, egoistinių užmačių vedini, visokiais būdais kiršina žmones, kad jų pačių „sudrumstame vandenyje lengviau būtų žvejoti“. Patirtis taip pat rodo, kad tik dėl negausaus būrelio individų kiršinančios veiklos, išėjusios visuomenė tapo suerzinta, iš ko išsivystė aštrūs, kartais net kvailumo stadijas pasiekę vieni kitų kaltinimai, nepaisant, jog visi siekia tų pačių gerų tikslų. Čia nekalbu apie pabarimus klystkeliais nuėjusiems ir tautinei drausmei nusizengusiems tautiečiams. Jie to verti. Tokių pabarimų ir į vatą nevyniojamų pastabų, net ir su kartesniais žodžiais, kartais reikia, nes besaikis kuklumas, ar pro „prštus“ leidimas nemažiau žalingas kaip ir tautinės drausmės nebijimas.

Nors ir su apgailėstavimu, bet turime konstatuoti faktą, jog vienybės ardytojų eilėse atsirančia net ir laikraščių redaktoriai, kurie turėdami tam geras sąlygas, savo gabumus skiria ne darnaus su gyvenimo ugdymui, bet jo ardymai. Panašų vaidmenį vaidina ir „šventosios karvės“, tai kam nors gėdingai pataikaujančiai ir iki įkyrumo juos liaupsinantieji spaudos bendradarbiai, ar bačkininkai. Tokie visuomenės opinijos formuotojai savo tendencingais rašiniais, „per naktį“ sugriauna viską, ką geros valios žmonės „per dieną“ pastatė. . . Dar blogiau būva, kai tik blogio siekianti tauta, norėdama ir kitai tautai primesti savo imperialistines užmačias, kraštą nusiaubia. Tada, nusiaubto krašto išgamos ir įvairūs oportunistai, užkibę ant atėjūnų „meškerės“, pridaro savai tautai daugiau niekšybių, negu kadais atėjūnais — okupantai. Jie, turėdami stiprų okupantų užnugarį, saviems tautiečiams atima pilietines bei apskritai žmogaus teises ir panaikina savos tautos sukurtą valstybinę santvarką.

Prieš keturiasdešimt trejus metus tas ištiko ir mūsų tautą. Kraštą nusiau- bė raudonieji rusai ir pavergtos tautos terorizavimo ir naikintimo veiklą pirmiausia įkinkė vietinius kitataučius, bei „socialistinės demokratijos“ santvarkos ištroškčius lietuvius komunistus ir opor-

aprašo. . . Kas nori neužpelnytos „garbės“, tegul užsimoka, o niekas nėra nesidėjęs, kad būtų baudžiamas niekam nesvarbiu puoty, varduvių ir vestuvių skaitymu! . . . Calima ir reikia aprašinėti tik nuopelnais vertingus žmones, ir čia turime nugalėti ydą mūsų tautos būde — asmeniškumą! Jeigu jis ar ji kuo PASIŽYMĖJO, (ne išgertų baškų skaičiumi ir ne svečių skiltinėmis eilėmis!), tai nesvarbu kieno jis vaikas ar giminė — mes turime jo pavyzdį iškelti! Iš tuščių asmeniškų savimi pasigėrėjimų per laikraštį (pakartojtu: apmokėtų) galima tik pasijuokti, (juokas sveika!)

Štai, kiek jau mes esame buvę priversti skaityti mūsų laikraščiuose apie labai jau didelius žmones — džentelmenus arba damas, kurie tik tuo garsūs ir žymūs, kad turi delną vis netuščių. . . O kiek iškėlėme savų darbo pelių veikėjų, idealistų? Taip, žinoma, ponas Dolerėnai, tamsta sakot, kad idealistų širdingų veikėjų daugelyje sričių, nėra. Sakote, jie nebuvo jūsų išleistuvės, jūsų priimtuvės, kai grįžote iš trijų dienų pasivažinėjimo asmeniškam skilvio malonumui, nebuvo jūsų sūnaus puotoje, kai jis baigė pradinę (net!) mokyklą (arba — kad ir universitetą!) — nekvečia pas save puotauti. . . Ne giminė. . .

Ne, ponas ir ponai Dolerėnai! Visai ne mano giminė Brazys, atlikęs toli gražu ne kasdieninį žygį per vandenyną, yra šimtą kartų vertesnis puotai pakelti, negu ponai X rengia ponai Y bankietis o ponai su poniam A iki Z dalyvaus ar jau dalyvavo. . . Gėda, kad sulindę į smulkų savęs ir savo kelių saviškių „kėlimą ant šakės“, mes kad ir to paties Brazul nepakvietėm puotai, iškeltai visuomenės! Tegul kas dabar pasidaro taip pat laivelį ir nukeliauja panašiu būdu į Šventąją — kokią padarys reklamą lietuviams ir Lietuvai visoje Europoje, iškeliant ir naujos mūsų akies į pasaulį — Šventosios uosto vardą! Tegul tokia neišžiusi moteris, kaip ta Brazienė, bus drauge tame laive, kuriuo be abejo į Šventąją plauksite (juk pamsite pavyzdį!) — ji tikrai bus verta ant rankų panešėti (su savo 7 metų drąsiu džentelmenu drauge. . .) Juk kita dama, kuri bijo ir iš kilimuoto tako iškrypti, yra dabar dažnai spaudoje iškeliamą taip, kad stebies, kaip dar pasaulis prieš tai laikėsi. . .

Kas dar nepagauntas balų ligos — neužkratytas bjaurosios maliarijos — imkitės drąsų pareikšti kam reikia pagarbos, nors jis ir ne mūsų sūnus, ne mūsų duktė ar giminė, palikime asmeniškų titilavimų ir skystavimus beviltiškiems egoistams, eikime iš balos į žygius! Jeigu tauta kaip mūsų iškentė baudžiamas ir pavergimus, buvo išdraskyta ir išniekinta, ir vis dėlto galėjo atsikelti, tai ta pati tauta gali numesti ir savo tą pripažintą ydą — smulkmenišką asmeniškumą, nes žygiui, ne „toks kaip mano“, „tokia kaip mūsų“ ir t.t. išveda tautas į kultūros aukštybes. Išmokime širdingai džiaugtis žygiu, ne artimiaisi asmenimi! Žygius pagerbkime ir tuose, kurie nei mūsų pavardes turi, nei pas mus puotavo ar puotaus! Klampokime iš balos! Nei tautai, nei žmonijai nereikia „mūsų puikiausių“, „mūsų geriausių“, bet reikia žygių, žygių, ir žygių! . . .

tunistus. Jie išodinti į įvairias tarnybas, uoliai, pagal okupanto išdirbtą planą, be atodairos pradėjo tautą terorizuoti. Palyginus per trumpą laiką jiems pavyko tiek įvairyti žmonėms baimės, jog ne tik platesnė visuomenė, bet ir artimi bičiuliai bei kaimynai pradėjo vieni kitais nepasitikėti ir vengti atviresnių pokalbių. Neretais atvejais, net šeimos nariai įvairiomis intriguomis tapo tarpusavyje taip sukiršinti, kad šeimos pašnekesiuose kone nebyliais pasidarė. Patyrę ir ant greitųjų paruošti naujos galdynės darbuotojai stvėrėsi „socialistinės“ santvarkos įgyvendinimo. Dėl santvarkos pakeitimo, smurtas taip toli nuėjo, jog turintieji galią, nevalgė net gyvybes žmonėms atimti, bei civilizuotuose kraštuose negirdėtų žiauriausių kankinimų.

Palyginus išėjusios nesugyvenimo komedijas su pavergtai tautai atėjūnų ir vietinių kvilsingų teroru, tai yra tik ambicingo liguistumo persunktos, nerimtos žaidynės, kurių taip pat neturėtų būti. Išėjusios išplitusiai nesantaikos tragikomedijai pašalinti geriausias receptas būtų, tai šmaikštus rimbas, darnios veiklos ardytojams, o ne kažkokios ten "taikos konferencijos".

Padėję gaidišką išėjusios peštynes į šalį, pabandykime išsiaiškinti vieną svarbų klausimą, būtent: kas buvo ar tebėra atsakingi už masinį žmonių bėgimą iš Lietuvos Antrojo pasaulinio karo pradžioje ir pabaigoje? Jeigu šiuo klausimu būtų išsiaiškinta anksčiau, toks išsiaiškimas gal būtų pristabdes besitebesiančius Maskvos susuktose gūztose fabrikuojamus į Vakarus pabėgusiųjų nepagristus kaltinimus. Kai maskviniams statytiniams nepavyko įtikinti pabėgėlius (į Vakarus) sugrįžti atgal ir rusų trypiamą Lietuvą, kad galėtų juos atiduoti tyrabiniams teismams, kurie žinoma nubaustų juos už jų "nusikaltnimus" - pabėgimą, - tai maskviniai propagandistai ėmė spaudoje skelbti, kad visi į Vakarus pabėgę pabėgėliai yra karo kriminalistai ir negrįždami išvengia bausmių už liaudžiai padarytas tyrimias nuoskaudas. Va, čia ir reiktų išsiaiškinti, kas iš tikrųjų yra tie tikrieji Lie-

LAIŠKAS IŠ VAŠINGTONO

PREZIDENTO PAREIŠKIMAI

1983 m. liepos 29 d. prezidentas Rėgenas paskelbė patį stipriausią pareiškimą Pabaltijo valstybių "de jure" pripažinimo 61-mos sukakties proga. Prezidento parodymu, JAV atstovė Jungtinės tautos šį pareiškimą su savo įvadu įteikė JT sekretoriui, kuris privalo tekstą perduoti visų JT narių valstybių atstovyboms.

Paskutinis prez. Rėgeno pareiškimas yra beveik tolygus jo kalbai, pasakytai pabaltiečių atstovams 1983 m. birželio 13 d. minint Pabaltijo laisvės (ar nelaisvės ir baikiųjų išvežimų?) dieną. Deja, jame įšvilė kelios klaidelės, kurios galėjo būti išvengtos, ypač, kai dabar Baltuosiuose rūmuose dirba lietuviai: JAV pripažino Lietuvos nepriklausomybę berods 1922 m. liepos 28, o ne liepos 26; 1941 m. išvežimai vyko ne vieną naktį, bet visą savaitę; 1944-1950 m. Pabaltije buvo apie septyni milijonai gyventojų, o ne mažiau, nei 4 mil.; išvežtųjų skaičius siekė apie 600,000 vien Lietuvoje, o ne iš visų trijų Pabaltijo valstybių. . . Tos pačios klaidelės buvo ir amb. J. Kirkpatrick referate. Jų neištaisė nei Baltuosiuose rūmuose dirbęs lietuvis, nei JAV atstovybės prie Jungtinių tautų, nei JAV Valstybės dept. pareigūnai.

Tai nėra pirmas stiprus Pabaltijo valstybių nelaisvės padėties pabrėžimas. JAV Kongresmanai ir JAV prezidentai nuo pat 1940 metų įvairiomis progomis balsuotojų prašomi neužmiršdavo žodžiais ir raštu paminėti, kad JAV nepripažįsta Sovietų Rusijos smurto. Pradedant Sovietų invazija į Afganistaną 1979 metais, Pabaltijo padėtis buvo dažniau prisimenama, o šiais metais, kaip ir pernai, buvo tai daroma ir Vasario 16, ir Pabaltijo laisvės, ir Pabaltijo valstybių de jure pripažinimų dienų progomis.

Ką reiškia vis stiprėjantys JAV vyriausybės pareiškimai? Nejaugi JAV vyriausybė tiki, kad stipriais žodžiais bus galima J. Andrapovą įtikinti, kad Sovietų kariuomenė, rusai ir jų padus laizantys lietuviai pasidavėliai privalo leisti Lietuvai tapti nepriklausoma? Po Lenkijos įvykių, kuriems JAV vyriausybė nepajėgė padaryti įtakos, net ir didžiausias optimistas suabejotų, kad JAV vyriausybė gali būti tokia naivi, Cinikai, be abejo, aiškina vis stiprėjančius prezidento Rėgeno pareiškimus, kaip pastangas

tuos liaudžiai nuoskaudų pridare nusikalčiai, arba kai maskviniai statytiniai sako, karo kriminalistai?

Pirmiausia, jeigu vieniems pabėgimas iš sveltimų jėgų okupuojamo krašto skaitomas nusikaltnimu, tai kodėl tas pats mastas netaikomas kitiems, t.y. komunistams, kurie po vienerių metų rusų okupacijos, vokiečių kariuomenės daliniams užimant Lietuvos teritoriją, išbėgo kartu su rusų pastatyta administracija ir "nenugalimajai" Sovietų armija? Kodėl tie "socializmo" statytojai komunistai bėgo? O jie bėgo todėl, jog jau per pirmuosius rusų okupacijos metus labai sunkiai nusikalto Lietuvos liaudžiai. Bet kada ir kuo Lietuvos žmonės rusams ir jų vietiniams pataikūnams buvo nusikalte, kad rusams ir mūsų kraštą vos įžengus, jie tuojau visus pradėjo terorizuoti, kitus kišti į kalėjimus, kankinti ir žudyti. Tai štai kodėl žmonės norėdami išvengti barbariško "tarybinio teisingumo" ir neužpelnyto keršto (ko susilaukė savoje Žemėje likusi bėteisė tauta), kuri su savimi nešėsi iš sovietinio "rojaus" grįžtantieji rusų statytiniai, masiniai išbėgo į Vakarus, kol karo pradžioje išsprukę "socializmo kūrėjai", dar nebuvo į Lietuvą sugrįžę.

Kai po sugrūsto lagerinio gyvenimo Vokietijoje pasklidę po platųjį pasaulį veiklesni veikėjai suaktyvino lietuvių tautos laisvavimo veiklą, tai po eilės metų ir kai kurie pabėgėliai, anksčiau stovėję bendrojo kovoj už pavergtos tautos lietuvių tautos išlaisvinimą, palūžę prieš nuožmią komunistų propagandą, taip pat kaip ir anie lietuviškai kalbantieji buriokai, kartais papučia panašius šmeižtus prieš nepalūžusius išėjusios veikėjus. Ir negalima sakyti, kad jie tai daro nemokėšiška. Jie visas nesekme ir tautos laisvavimo stagenacijos kaltę suverčia ant okupanto statytinių ir čionykščių vadinamų "vaduotojų". Žodžiu iš visų dūdų girdisi ta pati melodija.

Suprantama, kad negalima veikėjų veiklos visai nematyti ir už viską, ką jie daro, ar šneka tik ploti, nes jie taip pat yra žmonės ir turi visas žmogiškasias silpnynes, o kartais ir ydas, bet nereikia be pagrindo ir reikalo kabinėtis.

Niekur neteko girdėti, ar skaityti, kad rusai, ar lietuviai komunistai būtų aiškiai pasakę, už ką jie lietuvių tautai taip keršija? Juk lietuvių tauta palyginus per trumpą nepriklausomybės laikotarpį Sovietų Sąjungai, ar jos gyventojams, nieko blogo nebuvo padariusi. Tačiau, kaip jau buvo minėta, rusams Lietuvą okupavus, vietinių komunistų padedami, visus lietuvius (išskyrus tuos, kurie jiems dirbo),

(Nukelta į pusl. 5)

Laiškas

Iš Vašingtono

įsisteikti balsuotojams 1984 m. rinkimuose. Be abejo, šie pareiškimai pabaltiečiams patinka, bet amerikiečių visuomenė apie juos net nežino (svarbiausieji laikraščiai jų nepaminė). Vienok, tai yra per daug suprastintas aiškimas, juoba, kad šiemet yra 1983, o ne 1984 metai.

Giliau į JAV vyriausybės laikyseną pažūrėjus, nesunku atspėti, kad prezidentas Rėgenas mėgsta savo nuomonę reikšti stipriais retoriškais žodžiais ir moka ją ginti išnaudodamas visas propagandinės priemones. Pabaltijo valstybių padėtis kaip tik yra dabar patogi priemonė JAV balsuotojams įtikinti, kad Sovietų Rusija yra agresorius, su kuriuo nėra lengva derėtis. Keistu sutapimu prezidentas yra mažiau pasakęs apie Afganistaną, nei apie Pabaltiją. Tai nėra be priežasties.

Afganistane tebevyksta nuožmi kova prieš okupantą - rusų. Jei prezidentas Rėgenas griežtai remtų afganistaniečių laisvės kovą, Amerika turėtų žodžius palydėti stipria kariška pagalba. Tai sugriautų JAV nesikišimo į šią sritį iliuziją ir pastatytų JAV priešpriešias prieš Sovietų Rusijos jėgas. Pabaltis jokių jėgų žaismo pavojaus Amerikai nekelia, nes užtenka žodžių.

Šitos propagandos pagrindu glūdi bent dvi, o gal ir trys priežastys. Pirmą yra vidinėje, o kitos dvi - pasaulinėje plotmėje.

Prezidento Rėgeno vyriausybė yra bėdoje Vidurio Amerikoje. Kongresas, bijodamas antro Vietnamo, nesiryžta priimti prezidento norų didinti Amerikos karišką įšivėlimą San Salvadore, Hondure, Nikaraguvoje. Todėl vyriausybė nuolat ieško balsuotojų pritarimo ir jų spaudimo į Kongresą Vidurio Amerikos kariškai paramai gauti. Pabaltiečiai yra patogus (bet, turbūt nelabai veiksmingas) įrankis, nes jie mato reikalą stabdyti komunistų agresiją, kuri yra stipriomis spalvomis nupiešiama. Betgi, Vidurio Amerikos problema savo esmėje yra social-ekonomiškai-politiška. Kariuomenė padėję gal kurį laiką stabilizuoti, bet jos neišspręs. Dėl to daugelis priima šią prezidento Rėgeno karišką sprendimą skeptiškai.

JAV vyriausybė jau antrus metus derisi su Sovietais dėl ginklų apribojimo Europoje. Prezidento Rėgeno laikysena derybų metu visada būdavo pradedama nuo maksimumo. Jis moka išlaikyti spaudimą ir jį derybų metu intensyvinti iki paskutinių minučių. Ženevos derybos iki šiol nerodo pažangos. Joms besitęsiant, prezidentas Rėgenas įvedė du kliuvinius Sovietams - pagerintą Peršingo II raketą ir naujas žemo skridimo vadinamas "cruise" raketas. Abu ginklai buvo pradėti vystyti dar prieš prezidento Niksono kadencijos pradžią ir būtų buvę be reklamos įvesti Europoje. Prezidentas Rėgenas, tačiau, šiuos senus planus išreklamavo pabrėždamas, kad jis stiprina ginklavimąsi ir yra neatlaidus Sovietų Rusijos grėsmei. Pabaltijo valstybių klausimo kėlimas stiprina jo anti-komunistinį frontą ir yra patogus užsienio visuomenės nuomonių lenkimui prieš bolševikus. Reikia tik bijoti, kad patogia prisiminti seni dalykai prie derybų stalo nebūtų paversti derybų prekybos nuolaidomis.

Paskutinė prielaida liečia istoriškai nepatvirtintą Amerikos norą užimti aktyvią ir pastovią propagandinę poziciją prieš Sovietų Rusiją. Jei taip būtų, prezidentas Rėgenas turėtų skambiai paminėti Sovietų invazijos sukaktį į Afganistaną. Sulaužytą Solidarumo profesinės sąjungos legalizavimo sutartį, Čekoslovakijos valdžios nuvertimą, Vengrijos sukilimo numalšinimą, Berlyno sienos statybos pradžią, Korėjos invaziją ir t.t.

Yra tiesa, kad vyriausybė šiais metais paprašė ir gavo 88 milijonus dolerių demokratijos idėjai eksportui, bet kol kas reikia palaukti svaresnių įrodymų, kad toks toliaregis planas yra tikrai vystomas.

Prezidento Rėgeno pareiškimai dėl Pabaltijo padėties padeda mums tą pačią programą vystyti kitose valstybėse. Tai yra ta pati iniciatyva, kurią Amerikos lietuvių Tarybai pavyko praversti 1980 m. pradžioje Atstovų rūmų ir Senato suderintose rezoliucijose. Tai yra ta pati iniciatyva, kurią išsivystė VLIKO atstovų akivaizdoje Europos parlamentas 1983 m. pradžioje. Mums turi būti svarbu, kad šios iniciatyvos nebūtų užmirštos, kad joms pritarėtų visos nekomunistų valstybės ir jų atstovai Jungtinėse tautos. Tik tuomet bus galima tikėtis Lietuvai palankios rezoliucijos priėmimo šiame pasaulio forume.

Žvelgiant iš pasaulio politikos taško, yra svarbu, kad šie reikalai nebūtų paaukoti kitų tarptautinių klausimų sprendimų naudai, kaip mainai Amerikos - Sovietų derybų metu.

1983-VIII-12

L. Kasiulis

AUŠROS METAI

CHICAGOJ
IR APYLINKĖSE

VYT. DIDŽ. ŠAULIŲ RINKTINĖ

V.D. šaulių Rinktinės vadovybė, kaip ir kasmetai, rengia tradicinį Tautos šventės - Rugsėjo 8 d., išskilmingą minėjimą rugsėjo 4 d., 12 val., šaulių namuose, 2417 W. 43 St.

Minėjimas prasidės punktualiai, pradedant akademinė dalimi ir kt.

Visi nariai ir prijuočiantieji kviečiami gausiai dalyvauti.

Juozas Skeivys, koresp.

PADEKA POCIAMS

Girdėjom labai gražių sveikinimų, svarbių linkėjimų ponams Pociams iš jų artimesnių prietelių.

Mes, pensininkai, lankomės čia jau kelinti metai. Kadangi inž. Kazimieras irgi yra jau pensininkas, tai Čikagos Lietuvių Pensininkų vardu sveikinu jį, ir kartu nuoširdžiai dėkoju Kazimierui ir mielai Elenai Pociams už pakvietimą atvykti į jų puikią sodybą, surengtą gegužinę, už jų nuoširdų priėmimą ir vaišes.

Pensininkai, čia atvykę, galėjo pabendrauti, pakvėpuoti tyru oru, pasidžiaugti gražia gamta, kas norėjo, galėjo pasimaudyti Michigano ežere, nusiplauti iš Čikagos atsivežtas dulkes ir užmiršti kelioms valandoms senatvės rūpesčius.

Ponų Pocių nuoširdžiai globojami pensininkai jautėsi lyg būtų atvykę pas artimas gimines ar geriausius draugus. Ši vieta, ši sodyba, šis parkas pasida-

re mums pensininkams tradicinė išvykos vieta.

Iš širdies linkiu Jiems sveikatos, sėkmės ir dar ilgus metus gyventi šioje gražioje sodyboje.

Tikimės, kad dar ne kartą turėsime progos taip puikiai praleisti laiką pas mielus ir vaišingus bičiulius, St. Dagys

TEISININKŲ FIRMA PADĖS LIETUVIAMS PRIEŠ OSI BYLAS

Specialių investigacijų įstaigai (OSI), eikvojant milijonus JAV mokesčių mokėtojų pinigų ir naudojantis sovietiniais dokumentais, keliant bylas ryšium su nacių padarytais nusikaltimais Lietuvoje, dedamos pastangos ginti neteisingai užsipuolamus lietuvius, Amerikos piliečius. JAV Liet. Bendruomenės pirm. dr. A. Butkus ir Amer. Lietuvių Tarybai atstovaudamas kun. dr. J. Prunskis birželio 3 d. lankėsi Kirkland & Ellis advokatų firmoje, Čikagoje. Su advokatais, labai sėkmingai pasireiskusiais L. Kairio byloje, aptarė planus ginant lietuvių JAV piliečių, neleistinai OSI įstaigos apkaltinamų, teises.

RYŠYS SU DIRBANČIAIS AMERIKIEČIŲ SPAUDOJE

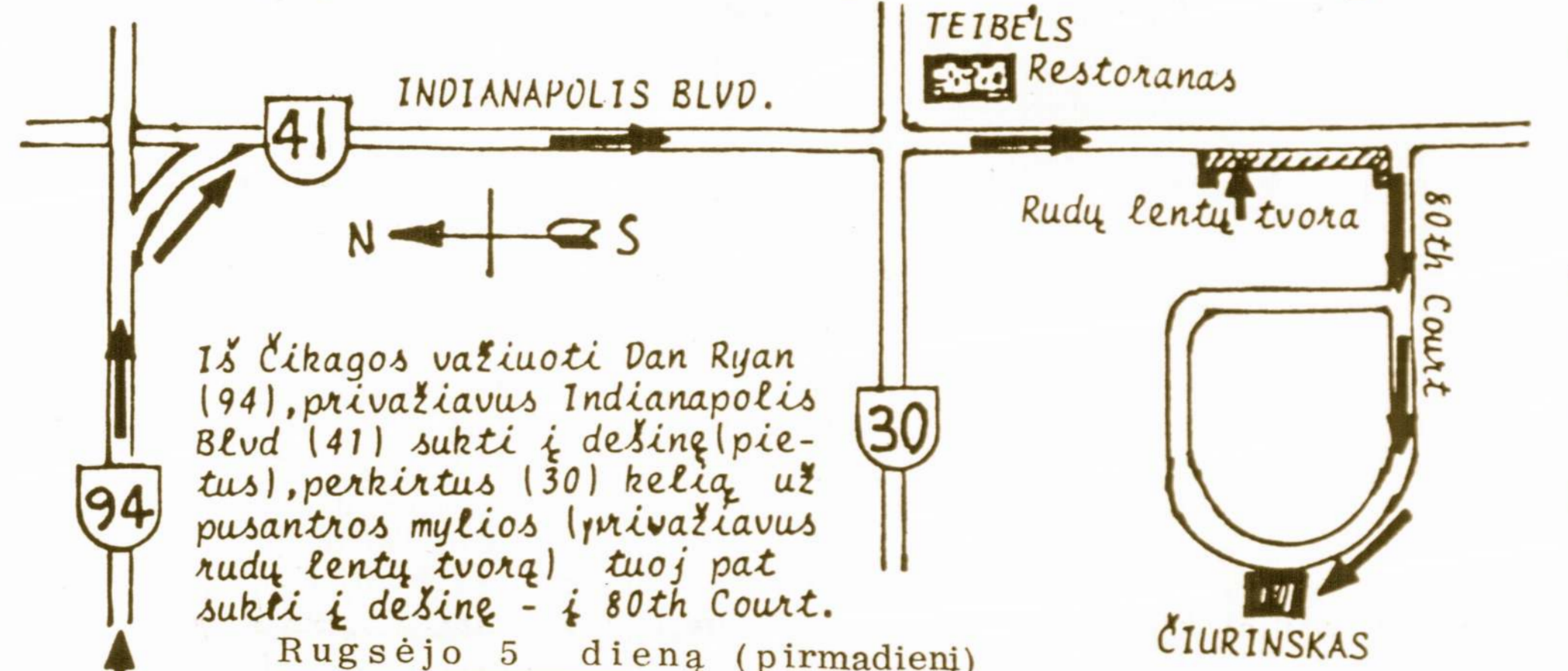
Amerikos Lietuvių Taryba veda kareivėką Lietuvių, kurie dirba amerikiečių spaudoje, radijuje ir televizijoje. ALTO informacijos vedėjas pasiuntė jiems laiską, primindamas, kad darytų pastangas padėti kalinamam JAV piliečiui Vytautui Skuodžiui ir dr. Algirdui Statkevičiui, kurio tėvai buvo imigrantai į Ameriką. Lietuviams, dirbantiems amerikiečių komunikacijos įstaigose, ALTO informacija pasisiūle duoti žinių Lietuvų liečiančiais klausimais. Ypač šiltai atsiliepė "The Washington Post" dirbanti Jūratė Končius.

PREKYBOS RŪMŲ STIPENDIJŲ BANKETE 1983 m. gegužės 21 d. Rūmų prez. Charles D. Macke (Martinique salėje) įteikia buvusiam Rūmų prez. Juliui R. Kuzui (kairėje) garbės atžymėjimą. Dešinėje: garbės atžymėjimas įteikiamas buvusiai Prekybos Rūmų prez. Teodorai Kuzienei. (Nuotr. Jono Tamulaičio)

(R) LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EAST CHICAGOS APYLINKĖS GEGUŽINĖ

ĮVYKS RUGSĖJO 5 DIENĄ (PIRMADIENĮ) P. CIURINSKŲ SODYBOJE, ST. JOHN, INDIANA, 11233 W. 80TH COURT. (ŽIŪR. ŽEMĖLAPĮ)

KVIEČIAME VISUS TAUTIEČIUS ATsilANKYTI. Bus vaišės ir daug kitų pramogų. Tikimės svečių ne tik iš Čikagos, bet ir iš kitų apylinkių. Iš Market Pk. ir Cicero organizuojami autobusai.

PAGERBIAMAS FAUSTAS STROLIA

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus bankete 1983 m. rugsėjo 17 d., Čikagoje, Palmer House Empire salėje bus pagerbtas pasižymėjęs muzikas, kompozitorius Faustas Strolia.

MYKOLAŠ SIMOKAITIS LIGONINĖJE

Mykolas Simokaitis, gyv. Marquette Parke, po sunkios operacijos guli šv. Kryžiaus ligoninėje. Visi bendradarbiai linki jam sustiprėti ir greitai pasveikti.

Lietuvių Kultūros - Balzeko - Muziejui sėkmingai vadovauja Stanley Balzekas, Jr.

UŽSISAKYKITE SUKAKTUVINĘ "AUSZRĄ"

Lietuvių Istorijos Draugijos valdyba surinko visus numerius pirmo lietuviško laikraščio "AUSZRA", išleisto spaudos draudimo metu M. L. Prūsiose 1883-84-85-86 metais.

"AUSZROS" 100 metų jubiliejaus proga 1983 metais spausdina 2 knygas po 700 puslapių. Knygos įrištos kietais viršeliais ir kainuos po 20 dol.

Lietuvių Istorijos Draugijos reikalų vedėjos ir kasininkės adresas: Alicija Rūgytė 6547 S. Washtenaw Ave. Chicago, IL 60629 Tel 312-776-3209

ST. CASIMIR MEMORIALS, INC.

3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILL 60655

We have the largest selection of monuments in the City.

SENIAUSIA LIETUVIŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ IR DIRBTUVĖ.

Didžiausias pasirinkimas. Pagal užsakymą Lietuvių Tautinėse Kapinėse pastatė didžiulį steigėjams paminklą ir daug kitų. Savininkai Wm. Nelsonas, Jr. ir Lillian F. Dulys. Vienas blokas nuo Liet. šv. Kazimiero kapinių. Telefonas - 233 - 6335.

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors proga pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias 7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Sekmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave.
- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Telefonas 778 - 1543

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS ŠIMAITIS, J. D.

Registered Broker

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE
Istaigos: 263-5826
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

BRIDGEPORT DELICATESSEN
3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas
ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA "LIETUVOS AIDAI"
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ
KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.
Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

EDITOR

Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

SVARINSKAS TRIAL CAUSES SENSATION IN VILNIUS

The public was forcibly prevented from attending the "open" trial of the Reverend Alfonsas Svarinskas, a prominent priest - activist, on May 3 - 6, 1983 in Vilnius, Lithuania, according to the most recent issue of the underground "Chronicle of the Catholic Church in Lithuania", which has just reached the West. Father Svarinskas, one of the founding members of the Catholic Committee for the Defence of Believers' Rights, was arrested earlier this year for anti - State activities.

Issue No. 58 of the leading samizdat journal describes how militiamen and soldiers, dressed in militia uniforms, surrounded the Supreme Court of the Lithuanian SSR in the capital city of Vilnius and drove away throngs of supporters wishing to observe the proceedings. Only those with special passes were allowed into the courthouse, whereas friends and acquaintances of the defendant were denied access. Even Fr. Svarinskas' sister, Mrs. Janina Pupkienė, was initially blocked from attending the trial. No other supporters, other than Mrs. Pupkienė and her brother, were allowed inside the courthouse, under the pretext of lack of space.

Father Sigitas Tamkevičius, a fellow Catholic Committee member, was, however, summoned as a witness to the trial. There he was charged with anti-Soviet activities and arrested in the courtroom. He is awaiting trial.

Gathered from all over the country, friends of Svarinskas were chased away or shoved into cars for identification and in for questioning by KGB agents. Groups of believers praying outside the courthouse were herded into buses, driven 50 kilometers (31 miles) outside the city limits and abandoned in neighboring forests. One such group stopped a bus going towards Vilnius and returned to continue its vigil outside the courthouse. Repeat offenders were arrested, fined and jailed for 10 days.

of the Catholic Committee for the Defence of Believers Rights, was arrested earlier this year for anti-State activities.

Miss Monika Gavenaitė, Father Svarinskas housekeeper, was charged with "hooliganism" for requesting admittance to the trial and sentenced to 10 days imprisonment.

Surprised by such scenes, people in the main library, located next door to the courthouse, peered out of windows to watch the minor panic in the streets. An order was soon issued to keep them away. Even innocent bystanders fell victim to the crackdown; those found in the immediate vicinity were hauled into waiting cars and driven away.

Svarinskas' confreres were detained by KGB agents and ordered home. Some priests were even escorted to the bus station.

The Svarinskas trial was the center of attention for days. People discussed the sensation his trial caused openly. "What a powerful priest - the greatest forces have been amassed against him; a state of marital law exists in Vilnius, like in Poland; since they have no case against him, people are denied access to his trial", commented passengers in a Vilnius trolley - bus, according to the "Chronicle".

During the last days of the trial, trolley-buses were not even stopping at the "Respublikine biblioteka" station nearest the courthouse, where militiamen and KGB agents continued to detain all passersby.

At the trial itself, Father Svarinskas was charged with writing and sending slanderous documents abroad.

The only "evidence" presented at the trial was an incident involving an American tourist. A few samizdat documents were discovered in the luggage of the Rev. Valdemaras Cukuras of Connecticut at USSR customs. Though Fr. Cukuras never disclosed where they came from, a government witness alleged that he saw Svarinskas give Cukuras the documents.

The trial proceedings revealed that almost all documents of the Catholic Committee never reached the Soviet organs they were addressed to, but automatically ended up in the hands of the KGB.

The Catholic Committee for the Defence of Believers' Rights was founded in 1978 by five Lithuanian Catholic priests to attain rights equal to those of atheists for believers. To date, the Committee has issued over 50 appeals.

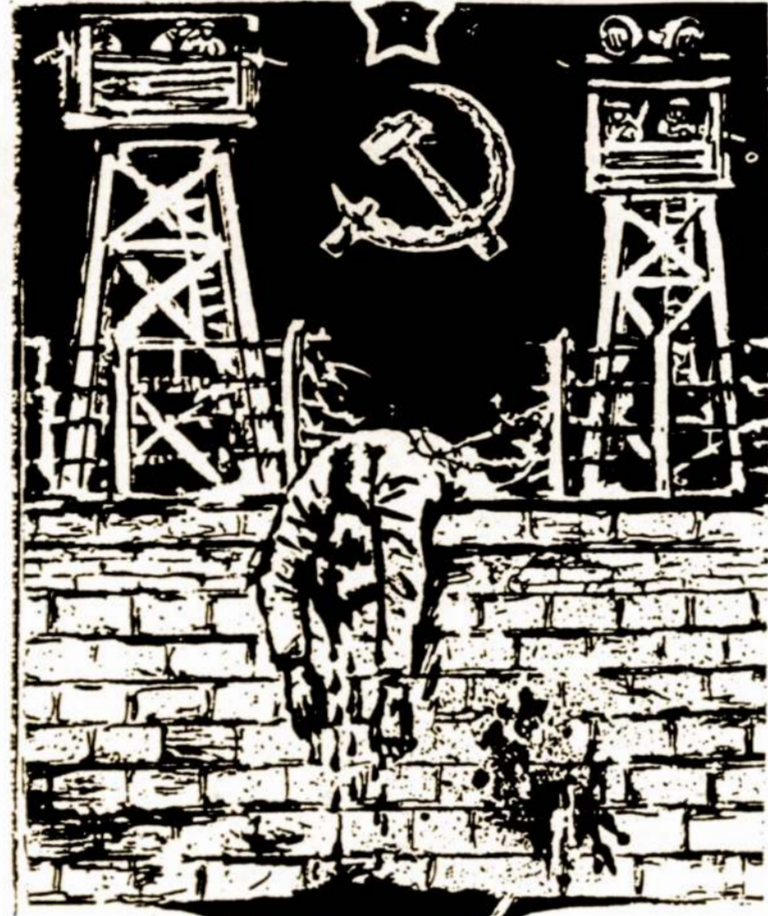
(LIC)

Kun. Alfonsas Svarinskas

SOVIETS SENTENCE BROTHER OF RIGHTS ACTIVIST

Jonas Sadūnas, the brother of Lithuanian Human rights Activist Nijolė Sadūnaitė, was sentenced on May 24 to 18 months of "deprivation of freedom". The Sadūnas family has been the subject of government harassment since 1974, when Nijolė Sadūnaitė was arrested for typing an underground human rights publication.

ŽODŽIŲ LOBYNAS

Anglų raštijoje yra tokia knyga, kuri žodžius skirsto ne pagal raidyną, kaip visi kiti žodynai, bet pagal jų prasme. Tai yra labai parankus būdas, nes, pavyzdžiui, ieškant geltonos spalvos pavadinimų, galima rasti 74 vardus, arba galima rasti 46 arklių veisles, jų tarpe ir nėra nei trakėnų, nei žemaitukų, nei Šihiro arklių veislių.

Šis darbas buvo pradėtas pasižymėjusio anglų gydytojo Petro Marko Rodžeto (Peter Mark Roget), kaip savęs tobulinimo būdas. Po 50 metų darbo jis savo žodžių rinkinį išspausdino pavadinamas jį "Anglų kalbos žodžių ir išsireiškimų lobynu, surūšiuotu ir išdėstyto taip, kad palengvintų minčių išreiškimą ir padėtų raštiškai kūrybai". Pirmą lobyno laidą pasirodė 1852 metais, antra - 1853, trečia 1855, o iki autoriaus mirties 1869 m. lobynas sulaukė net 28 laidų.

Rodžeto žodžių lobynų redakcija buvo tęsiama 1879 metais jo sūnaus dr. Jono Luiso Rodžeto, o nuo 1886 metų redakciją ir leidimą perėmė T.Y. Crawell leidykla. 1911 m. ši leidykla paruošė žymiai padidintą laidą, 1922m. - "pasaulinę" laidą, o 1946 - visai naują lobyno redakciją, kuri iki 1960 metų sulaukė bent trijų perredagavimų.

Idomu, kad dr. P.M. Rodžeto pirmame lobyne žodžiai buvo suskirstyti į 1000 pagrindinių skyrių. Trečioje pasaulinėje lobyno laidoje buvo atsižvelgta į pažangą griežtuosiuose moksluose ir dabar lobyne yra 1040 žodžių skyrių.

Rodžeto žodžių lobynui tolygaus lietuvių kalboje nėra, bet tai būtų labai parankus veikalas ne tik išeiviams, bet ir naudotojams Lietuvoje. L. Lašas

Kalbėkime atvirai

Tėsinys iš pusk. 3.

pradėjo terorizuoti, be teismų sprendimų kišti į kalėjimus ir žudyti. Ir už ką? Juk atėję rusai ir vietiniai komunistai skelbė, jog okupacija įvykdyta tam, kad apsaugoti lietuvius nuo imperialistinių išnaudotojų ir sujungti su kitomis "sočiais" gyvenančiomis sovietiniame "rojuje" taip pat pavergtomis tautomis ir Lietuvos ka-

THE LITHUANIANS page 11

THE RULERS OF LITHUANIA

Hidden by dense forests and the Pripet marches, the ancient Lithuanians were scarcely known throughout Europe. They were not a migrating nation like other Europeans. The Balts were engaged in tilling the soil, hunting, fishing and trading with foreign merchants. They were only disturbed occasionally by Danish Viking raids until the Slavs and Germans launched forays into the country.

The first mention of Lithuania (Lietuva, alias Litwa) appeared in the Quedlinburg Chronicle in 1009. Other chronicles about Lithuania appeared in Europe at the dawn of the 13th century.

The unemployed knights from the Crusades to the Holy Land discovered that the people living by the shores of the Baltic Sea had never been formally christianized. Then they waged wars against them in attempts to conquer them, to baptise them with sword and fire. Medieval Prussia (Sudavia) was suppressed by the Teutonic Knights, Western Lithuania was occupied, but there they were to be met with fierce opposition. The northern Letts were subjugated. The Teutons imposed the most cruel servitude on the Letts, Livonians and Finns.

Ancient Lithuania was ruled by petty princes and would suffer the same fate as their kinsmen if they did not unite. Therefore Mindaugas (Mindowe, Mindog) emerged as the Supreme Ruler of the land, the Grand Duchy of Lithuania.

THE GRAND DUKES OF LITHUANIA

- (1225 - 1572)
- Mindaugas (1225 - 1263)
- Treniota (1263 - 1264)
- Vaisvilkas (1265 - 1268)
- Svarnas (1268 - 1269)
- Traidenis (1270 - 1282)
- Liutauras (1282 - 1295)
- Vytenis (1295 - 1316)
- Gediminas (1316 - 1341)
- Jaunutis (1341 - 1345)
- Algirdas (1345 - 1377)
- Jogaila (1377 - 1381)
- Kestutis (1381 - 1382)
- Jogaila (1382 - 1392)
- Vytautas (1392 - 1430)
- Svitrigaila (1430 - 1432)

- Zigmantas (1432 - 1440)
 - Casimir (1440 - 1492)
 - Alexander (1492 - 1506)
 - Sigismund - Zigmantas (1506 - 1548)
 - Sigismund Augustus (1548 - 1572)
- With the passing of Sigismund Augustus in 1572, the Gediminas dynasty came an end. Also it ended the King Jagiello dynasty in Poland which had ruled that nation for almost 200 years. The kings were Jogiella (1386 - 1434), Ladislas (1434 - 44), Casimir (1447 - 92), John Albert (1492 - 1501), Alexander (1501 - 1506), Sigismund (1506 - 1548) and Sigismund Augustus (1548 - 1572).

The growing strenght of Russia caused Lithuania and Poland to unite at the Union of Lublin (1569) It was agreed Lithuania and Poland be ruled by one monarch. Therefore the Grand Duke of Lithuania was elected as the King of Poland. He had coronations in Vilnius, Lithuania and in Krokow, Poland. Each nation had separate governments, but in dealing with foreign countries they were one. However, since Lithuania was the realm of a prince and Poland was the realm of a king she eventually sank to the role of the junior partner.

LITHUANIANS UNDER RUSSIAN YOKE (1795 - 1915)

The Partitions of Lithuania resulted in lands being swallowed up by Russia. The tsars of Russia had usurped the titles of Grand Duke of Lithuania and King of Poland. The Russian rulers were; Catherine II (1795 - 1796) Paul I (1796 - 1801) Alexander I (1801 - 1825) Nicholas I (1825 - 1855) Alexander II (1855 - 1881) Alexander III (1881 - 1894) Nicholas II (1894 - 1917)

Lithuanian renaissance began at the dawn of the 20 th century, when Russia was beset with a war with Japan and internal unrest. As a result stringent rule was relaxed. Freedom of the press was restored and other liberties were allowed. The intelligentsia, ecclesiastics and many Polonized nobles returned to Lithuanism. National consciousness unified Lithuania in her struggle for independence. (Anthony D. Yuknis)

pitalistinę santvarką pakeisti į "tobulą socialistinę", o ne tam, kad lietuvių tautą sunaikinti. Ką jie sistematingai ir vykdo.

Gerai, sutikime, kad Lietuvą prijungę sovietai negalėjo jos gyvenojuams kokių nors lengvatų teikti ir išimčių daryti, nes tokių pat lengvatų būtų pradėjusios reikalauti ir kitų respublikų tautos, neišskiriant ir pačius rusus. Bet kuriems galams buvo ir dabar reikalingas tiesiog kombodiškas prieš žmones žvėriškumas? Kam tuos žmones, net ir kūdikius, reikėjo iš krašto už kelių tūkstančių mylių trėmti į mirties lagerius, kad jie ten, o ne vietoje be padidintų kančių mirtų? Kam? Už ką? Jie nebūtų paklūsę naujai santvarkai? Tai nesamone! Tai tik ciniškas vykdomo genocido pateisinimas. Nejaugi tebekeršijama dėl pagarsėjusių 4-ių komunarų sušaudymo, kuriems kariuomenės teismas mirties bausmę paskyrė? Betgi pagal buvusio Lietuvos Saugumo valdininko, kuris ir okupacijų metais yra buvęs saugumo darbuotoju, Jono Dainausko aiškinimą "Pasaulio Lietuvoje", tiems komunarams mirties bausmė buvo paskirta su Stalino pritarimu ir pageidavimu. Anot Dainausko, Stalinas specialiai ir perversmą 1926 m. Lietuvoje suorganizavęs, kad perversmą įvykdžiusieji jam palankūs žmonės įtaigotų kariuomenės teismą, kad tiems Stalino nesuvaldo - miems komunistams būtų paskirta mirties bausmė.

Jeigu tai tiesa, ką Dainauskas aiškina, tai kuo čia dėta-kalta lietuvių tauta, ar net tuometinė vyriausybė, juk ji tik išpildė "Tėvo ir Mokytojo" pageidavimą. Ta proga siūlyčiau lietuviams komunistams, užuot kerštavus lietuvių tautai už tą komunarų sušaudymą, geriau jiems patatytame paminkle įdėti įrašą, jog jiems mirties bausmė buvo Stalino sufabrikuota.

Komunistai nuolatos šneka ir rašo apie kažkokius lietuvius nacius. Kiek yra žinoma, vokiečiai lietuvių iš viso nepri-

ėmė į Nacionalsocialistų partiją. Neatsirado nė viena lietuvių ideologinė partija, kuri būtų pasiūliusi savo partijos lojalumą ir bendradarbiavimą vokiečiams nacionalsocialistams. Tačiau rusams Lietuvą okupavus, lietuviai komunistai, jau iš ankščiau būdami Rusijos komunistams lojalūs, nuo pirmos okupacijos dienos tiesiog vergiškai su entuziazmu pradėjo jiems tarnauti.

Nuo pirmų okupacijos dienų lietuvių komunistų partija pradėjo sparčiai augti ir per vienerius metus narių skaičiui paaugo. Greitai įsteigė (prieš okupaciją Lietuvoje neegzistavusią) Komjaunimo organizaciją, kuri suvaidino nemažą vaidmenį, ypač Sibirian išvežamųjų sąrašų sudaryme. Neteko girdėti, kad lietuviai būtų įsteigę Hitlerjengudų organizaciją, kuri turėjo panašumo į komjaunimo. Neįsteigė nė lietuvių Nacionalsocialistų partijos, tai iš kur tie lietuviški naciai atsirado? Taip, kad fabrikuojant šmeižtus, reikia bent mikroskopinę dalelytę ir faktų turėti. Kokiais faktais komunistai operuoja, tai parodė neseniai į rinką paleistas "Hitlerio dienoraštis" ir daugelis kitų "nčių".

O juk galėjo būti ir kitaip, kad nė vienam komunistui nebūtų reikėję bėgti, jei gu per pirmuosius okupacijos metus nieku nenuskaltusių žmonių, jų tarpe kūdikių bei paliegiusių senelių, nebūtų prisidėję prie trėmimo į mirties Gulagus, bei vietoje žudė. Nebūtų buvę reikalo žmonėms bėgti į Vakarų, jeigu lietuvių ir kitataučių komunistų grįžimas iš "rojaus" vėl su savimi neneštų mirčių ir siaubą į karo audrų nusiaubtą Lietuvos žemę. Tada visi, kaip nors bendromis jėgomis būtume darę ką galėję, kad ir ne sau, tai bent ateinančioms kartoms gyvenimo butis būtų šviesesnė.

ATKARPA Sandaros prenumeratos pratęsimui

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS:.....

DAIL. ADOMO VARNO PAMINKLAS

Lietuvių Tautinėse Kapinėse, Chicagoje, 1983 m. gegužės 29 d., po mirusiųjų pagerbimo iškilnių, pašventintas - atidengtas a.a. prof. Adomo Varno paminklas. Paminklą pašventino kan. Vc. Zakarauskas. Kalbėjo komiteto pirm. D. Adomaitis, dail. M. Šileikis, Teodoras Blinstrubas. Balys Pakštas ir Liudas Krolis rageliu pagrojo lietuviškas raudas. Sugiedotas Lietuvos Himnas. Paminklo skulptorius: Ramojus Mozoliauskas. Ta proga išleistas specialus leidinys. Komiteto vadovybė: pirm. D. Adomaitis, vicepirm. Teodoras Blinstrubas ir Domė Petrutytė, sekr. Alicija Ruygė, išd. St. Vanagūnas. Projekto komisija: dail. M. Šileikis, dail. B. Morkūnienė, dail. Jonas Trilys.

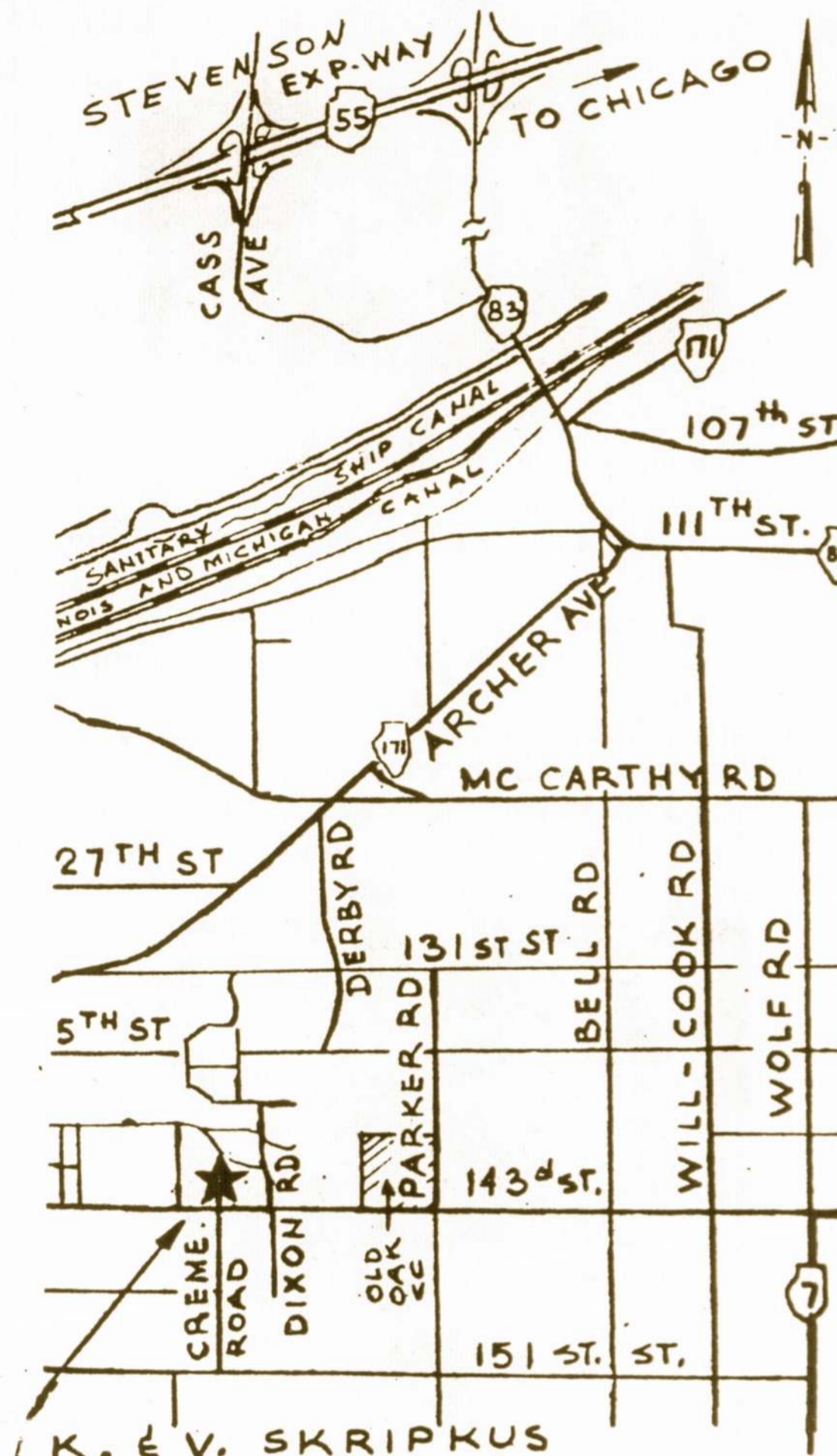

Foto P. Malėtos

SANDARIEČIŲ IŠVYKA Į GAMTĄ - Į GRAŽIAJĄ SKRIPKŲ SODYBĄ

Sandaros centro valdybos vicepirm. ir Sandaros 77 kuopos pirm. Vyto Uznio iniciatyva, rugsėjo 18 d., sekmadienį, rengiama išvyka - gegužinė puikioje K. ir V. Skripkų sodyboje, 143 rd & Creme Road, Lemonto apyl. Visi sandariečiai ir Sandaros rėmėjai, prijauciantieji kviečiami dalyvauti ir praleisti nuotaikingai laiką gražioje gamtoje. Bus lietuviškas maistas ir atgaiva. Smulkiau kitą kartą. (Žiūr. vietovės žemėlapi apačioje)

SKRIPKUS ESTATE
143rd St & Creme Road
(vicinity of Lemont)

SANDAROS RUDENINĖ GEGUŽINĖ

Chicagoje Sandaros Rudeninė gegužinė įvyks spalio 2 dieną, sekmadienį, Vyčių salėje ir darže. Maždaug tuo pat laiku, kai Sandaros organizacijai sueina 69 metų veiklos sukaktis, Gros Gintaro orkestras.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andriaus sudaryta Lietuvos žemėlapi, išleista Devenų Kultūrinio Fondo, kaina \$6.00 + .65 c (persiuntimo išlaidoms padengti) galima įsigyti siunčiant užsakymus šiuos adresu:

DEVENŲ KULTŪRINIS FONDAS
P. O. BOX 10782
ST. PETERSBURG, FL. 33733

BALTIC BAKERY
Chicago, Illinois
4627 SOUTH HERMITAGE AVE
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS
Tel. 737-6784

Lietuvių Fondo Federalinis Kredito Kooperatyvas

KASOS VALANDOS:

Marquette Parke:
2422 W. Marquette Rd.
Chicago, IL. 60629
Tele. 737-2110
Treč. 12:00 - 6:00
Sešt. 10:00 - 12:00

CICERO:
1445 So. 50th Ave.
Cicero, IL. 60650
Tele. 656-2201
Ketv. 3:00 - 6:00
Sešt. 10:00 - 12:00

Burr Ridge (Prie Lemonto):
475 Frontage Rd.
Burr Ridge, IL. 60521
Tele. 887-0757
Ketv. 1:00 - 6:00

MOKA:

Aukščiausias taupomųjų sąskaitų palūkanas - 8%

Bankai ir Savings & Loans moka 5 1/4 iki 5 1/2%

SKOLINA:

Tik savo nariams, žymiai geresnėm sąlygom negu bankai ar kitos finansinės institucijos.

KIEKVIENA SĄSKAITA
APDRAUSTA IKI \$100,000.

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street
737-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktoriai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: GROVEHILL 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOWNHALL 3-2108-9

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikštė Automobiliams Statyti

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti Jums laimingi ir ateityje

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago Illinois 60632
Phone 254 4470

Ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Phone 598 9400

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

Sąskaitos
apdraustos
iki
\$ 100,000

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES 8%
EARN UP TO

see us for
HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KALANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. - Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905